

HÁRMASS-KÖRÖS

© HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT ©

Előfizetési ár: negyedévre 30 fillér.
Megjelenik minden hónap 15-én.

Felelős szerkesztő:
C SERNUS MIHÁLY
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Endrőd, Széchenyi u. 2 sz.

HIRDETÉSEKET
kedvezményes feltételek mellett közlünk.

Horthy Miklós

Magyarország kormányzója — Hitler német vezér meghívására hat napon át vendége volt a Németbirodalomnak, s több napig tanácskozást folytatott a Führerrel. Hitler és a birodalom vezetői kitüntető melegséggel fogadták a magyar hadsereg legfőbb hadurát, s Hitler a legmagasabb német kitüntetéssel díszítette Kormányzónkat a magyar honvédség nagyszerű teljesítményeinek hivatalos elismeréséül.

Bárdossy László miniszterelnök, aki elkísérte Kormányzónkat németországi útjára, az országgyűlés két házának külügye bizottsága előtt beszámolt a baráti tanácskozásokról.

„A Kormányzó úr németországi látogatása, mondotta Bárdossy miniszterelnök, újabb bizonyítást adta a bolsevizmus elleni együttes küzdelmünkkel most ismét megerősödött hagyományos magyar-német barátságának és amelyet mindvégig ennek a barátságának a szelleme hatott át. Azután tájékoztatta a bizottságot a látogatás ideje alatt folytatott megbeszélésekről, amelyek a helyzet megítélése és a bennünket közösen érdeklő kérdések tekintetében a magyar és német tényezők nézeteinek és felfogásának azonoságát mutatták. Ugyanigy teljes volt az egyetértés a két ország hadvezetősége között a szovjet elleni katonai akcióban való részvételünk mértékére vonatkozóan, amely az igénybevett magyar katonai alakulatok okszerű felváltása mellett továbbra is az eddigi keretek között marad.“

A miniszterelnök végül az általános helyzetről adott felvilágosítást.

A bizottság tagjai általános tetszéssel fogadták Bárdossy László miniszterelnök és külügyminiszter beszámolóját.

Miniszter-változás

Magyarország főméltósága kormányzója a miniszterelnök előterjesztésére dr. alistáli Laky Dezső m. kir. közellátásügyi tárcanélküli minisztert ettől az állásától saját kérelmére felmentette és az 1917. XI. t.-c. alapján közellátási tárcanélküli miniszterré Györffy-Bengyel Sándor m. kir. titkos tanácsos vezérezredest, a honvédelmi miniszter helyettesét, egyidejű szolgáltonkívüli viszonybahelyezés mellett kinevezte.

Krisztus iskolái

Minden új iskola — mondta Hóman Bálint pár nap előtt győri beszédében — ahol a nemzeti érzést és a valláserkölcsi szellemet hirdetik, egy-egy új pillére az új Magyarországnak.

A mi fiaink — mondotta Hóman — most ott állanak a Dnyeper vonalon és védekeznek a mai világ legnagyobb ellensége, a bolsevizmus ellen. Ez a küzdelem kétségtelenül győzelemmel végződik s ezért a küzdelemért kell nekünk hálával fizetnünk akkor, amikor idehaza a kultúra területén igyekszünk azt a keresztény szellemet nevelni és szilárdítani, amely leg-erősebb vára a magyarságnak.

Tudós kultuszminiszterünk bölcs megállapítása hivatalos elismerés és kitűnő bizonyítvány a nemzeti szellemben, valláserkölcsi alapon dolgozó katolikus iskolák részére. Már korábbi elődje: gróf Klebelsberg Kunó kultuszminiszter megállapította egyik jelentős po-

litikai beszédében, hogy hajlandó minden áldozatot meghozni a keresztény egyházaktól fenntartott iskolák fejlesztése érdekében, mert a kommunizmus zűrzavaros, mindent bomlasztó és felforgató korszakában a papság és a felekezeti tantestületek helyezkedtek legerőteljesebben szembe a vörösörület nemzetietlen, elsőpró áradatával.

Jólesik hallanunk a hiteles véleményyt és elismerést becsületesen és hazafias hűséggel végzett kultur-munkák iránt.

Reméljük, hogy Hóman Bálint súlyos megállapításait azok is olvassák és megszivlelni kényszerülnek, akik a magyar ifjuság és jövő nevelését — a keresztény egyházak visszaszorításával — kizárólag állami vezetés alatt óhajtják folytatni. Nemrégiben a Nemzeti Munkaközpont vezetője tett ilyenféle kijelentést. Az európai hírű tudós miniszter szavai neki is szólnak.

A magyar példakép

Hatalmas, bátor, az igazság és meggyőződés tüztől szárnyaló beszédben hódolt Szent István-nak, a magyar férfiú és államvezető dicső eszményképének — Beresztóczy Miklós, a budavári koronázó templomban augusztus 20-án.

„Egy évezreden át el nem porladt jobbkez és királyi homlokának megbarnult csontjai előtt tesszünk tiszteletet ez országban ősi szokás szerint. Férfiak serege kísérte a szent ereklyét, akiknek kezében van letéve az ország életének irányítása a politikában,

hadvezetésben, igazságszolgáltatásban, a kereskedelemben és gazdasági életben, nevelésben és a lelkek megszentelésében. Országunk vezetői, Magyar Férfiak! Ha a rádió hullámain hangom el is hangzik széles e hazában, a Szent Király elsősorban Tihozzátok szól ma élete szavával — mondotta Beresztóczy — és rajtatok keresztül minden magyar férfiúhoz, hogy meglássátok benne és kövessétek a magyar férfi örök eszményképét: „a gáncsnélküli férfit, Isten igaz bajnokát, aki ki-velet magából minden nemtelent és szentté lett mindörökké.

„Szent István nem a bizan-
ci férfi, akinek ereje felolvad a birodalom hatalmában és elveszti egyéniségét az egy nép — egy ország szolgálatában.

Nem is a Nyugat rajongó lovagja, aki kihagyja gondolataiból a való életet és valóságkép hajszol üres délibábót.

Nem is a puszták természet tisztelő, féktelen magyarja, akinek, még ha ezerszer áldott is, ellensége minden, ami nem az ősi puszták hagyománya.“

Kemény egyéniség: Isten bajnoka Szent István 28 éves korában állt egy ország élére, amely országban akkor vivta véres küzdelmét a keresztény világnézet a pogánnyal, az új életforma az ősi szokásokkal, kelet szelleme a nyugat műveltségével, a családi érdek a nemzet jövőjével, a lét a pusztulással. Ebben a viharban kemény erővel állt meg a fiatal király, akit nem tántorított el örök céljától a vérségi kötelek, a nemzet nagy részének elégedetlensége, külföldi nagy szomszéd fenyegetése. Rendületlenül vállalja a küzdelmet, a népszerűtlenséget, a gyászt, sőt véres csatákat is, mert tudja, hogy most vállain nem a jelen pillanat, hanem egy évezredes jövő nyugszik...

...Önálló egyéniség, aki nem válik játéklabdájává befolyásos törzsfők vagy külföldi hatalmak kezében...

...Munkás egyéniség, aki uralkodó és bíró, hithirdető és nemzetnevelő, katona és gazdasági vezető volt egyszemélyben: a magyar jövőnek munkás férfija.

...Szent egyéniség, aki földi életében Isten gondolatait és igazságait akarta érvényre juttatni.

Magyar Férfiak — fejezte be beszédét Beresztóczy — ország-ujjépítő és údvre vezérlő munkálatokban Ti is férfiak legyetek mindenben, mint Ő, Isten dicsőségére és édes Hazánk új évezredes boldogságára.

Védjük munkásifjainkat

cimmal a cseléd-és summás-munkás leányok erkölcsi-, közegészségügyi és szociális helyzetének gyökeres és alapos megoldásáról irtunk lapunk mult havi számában. Azóta többen levélben, mások közvetlenül személyesen keresték fel lapunk szerkesztőjét, hogy a cikkben foglalt sürgető családvédelmi indokokat juttassuk a m. kir. kormány elé. Látják, tudják, érzik, hogy a kormány szociális gondoskodása előnyösen érvényesül a munkásréteg javára de még mindig tapogatózásokat, félmegoldásokat látunk. A foltozó politika ideje lejárt. Szakértelem mellett az élet ismerete és gyakorlati készség szükséges ahhoz, hogy a magyar társadalom egyik legnépesebb csoportjának századok óta vajudó ügye végre nyugvópontonra jusson. Nem lehet fölösleges tehát, hogy a falu szemszögéből is feltárjuk a méltányos és megszívlelésre alkalmas kívánásokat.

A továbbiakban — ígértünk-höz képest — a mezőgazdasági és kubikos munkás kívánásokat ismertetjük.

1. Nemzeti- és valláserkölcsi tekintetben elengedhetetlenül sürgetős teendő az volna, hogy minden földműves és munkás egyesületben az elnökség keretében hivatalból ott legyen és közreműködjen a vármegyei iskolán kívüli népművelési bizottság delegált tagja. Több munkáskör és egyesület még ma is gyűfészke a nemzetközi, destruktív irányzatoknak, napi-sajtója távoláll a kereszténymemzeti gondolattól, könyvtárából szennyes, megtévesztő eszmékkel tarkított művek akadályozzák a téli időben serényen olvasó munkásrétegek szellemi tisztulását és tisztánlátását.

2. A nagyszerűen bevált **Levente-intézmény** foglalkozási idejének felét kulturális, valláserkölcsi és nemzetvédelmi előadások képezze. A 15 éven aluli levente-foglalkoztatást meghagynók az iskolák keretein belül. Egészségügyi, nevelési és erkölcsi szempontból veszélyes következményekkel jár az, hogy nagyobb suhancok szabadabb és izléstelen beszédeit az apró gyerek-sereg hallgassa és utánozza. A magyar panaszt fiu ősz természetében van, hogy csak azt szereti és kedveli, ami önértékét növeli és kielégíti. Ha az iskolát elhagyott fiu azt hallja, hogy most már kinőttél az iskola padjaiból, most már legény, levente vagy, másként nézi a fontos intézményt, mintha kisiskolásokkal terelik őket a foglalkoztatási órákra. A falu régi és józan kívánása az, **mezőgazdasági érdekből is, hogy a levente kötelezettség a betöltött 15 év után kezdődjék.** De ez alapos legyen.

3. Közegészségügyi, munkateljesítményi és gazdasági érdekből is fontos, hogy különböző munka-könyvek és munka-jogosítványok adásával elválasztassanak a kubikos és mezőgazdasági munkások. A kubikos munka szerfölött nehéz és nagy testi erő kifejtését kívánja gyakran silány vagy egyoldalú táplálkozás mellett. A munkásifjuság testi fejlődésének biztosítása eminens közgazdasági és katonai érdek. E nehéz munka végzésére csak erősen fejlett, legalább is 18 évet betöltött ifjak valók. Ennél fiatalabb munkásifju foglalkoztatása kubikmunkára szigorúan eltiltandó és részükre munka-jogosítványt ne szolgáltatson ki a közigazgatási hatóság.

Mivel pedig a kubikos-munka lehetőség nagyon korlátolt és e rendkívüli idők követelte utépítések befejezésével erősen csökkenni fog, évenként hatósági orvosi vizsgálat alá kell vonni őket, hogy a testi erejében megfogyatkozott munkás megóvassék a biztos el-sorvadástól és kellő időben a könnyebb mezőgazdasági munkálatokra tereltessek.

A kubikos-munkások bevonásukat kérik az OTI-ba, vagy más állami mezőgazdasági biztosító-intézetbe, hogy a havi járandóságuk pontos befizetésével az eltöltött 40 esztendő munkaidő után megélhetésükhöz elégséges nyugdíjat kapjanak.

4. A mezőgazdasági munkások száma évről-évre csappan. A kubikos-munka magas munkabérei ezeket vonnak el a mezőgazdaságtól. A termelés csökkenése, tehát nagy nemzetgazdasági veszteség áll elő abból, hogy a serdülő munkásifju „nem akar jószággal bajolni,” s minden ok nélkül csapatostul hagyják el gazdáikat. A mai cselédbérek és természetbeni szolgálmányok nem állanak a kubikos kereset mögött. Csak az a különbség, hogy a kubikos a téli hónapokban a köröket és egyleteket látogatja, nem dolgozik, szomszédol, viszont a mezőgazdasági cseléd télen is szolgálati helyén van. Azt nem tekintik, hogy a télen henyélő kubikos teljesen felemélt az a többletet, amit télen keres, viszont a cseléd természetbeni járandósága és díja a téli hónapokra is esedékes.

Mezőgazdasági és többtermelési érdekből előrangban fontos, hogy a két munkás-réteg közül az államhatalom a mezőgazdasági cselédségnek több szociális kedvezményt adjon. A takarékos és becsületos hűséggel dolgozó cselédekből válnak később a negyedések, felesek, törpebirtokosok sőt kisbirtokosok is. Ez a folyamat a magyar kisbirtokos-réteg

állandó és folyamatos megújodása. Közérdek tehát, hogy a mezőgazdasági cselédek kiházasítási kölcsönt és gyermekeik számának növekedésével, legalább a harmadik gyermektől fejenként havi 3-5 pengő családi pótlékot kapjanak. A többgyermekes cselédek elsősegét kapjanak az állami telepítéseknel, jelentős állami kedvezmények nyújtásával. A vasárnap munkaszünet szigorú megtartása nemcsak vallási kötelezettség, de a munkás egészségének és testi erejének is fölétlenül tekintendő biztosítása. Fölmentésekre nincs szükség. E sorok írója is gazdálkodik. Cselédsége soha vasárnap nem dolgozik, hanem templomba megy és soha nincs hátrább munkájával, mint a felmentéseket kihasználó, vasárnap is dolgozó kapzsi munkaadók. A bér és cseléd-lakások ellenőrzése, beteg és öregségi-biztosítás elemi feladata az államhatalomnak. Nem kisebb jelentőségű intézkedést kíván a munkás-kereset elköttyavetyélésének megakadályozása a korcsmák és italmérő helyiségek zárójának vasár- és ünnepnapokon déltől este 10 óráig való rögzítésével.

Ismételjük, a lényeg az, hogy minden szempontból vizsgálják illetékesek a felvetett kérdéseket és minden elfogadható érvet és indítványt mérlegeljenek. Legyen vége a kísérletezéseknek és félmegoldásoknak. Ne csak arról regéljünk, hogy milyen nagyszerű a német, olasz vagy más külföldi munkások helyzete, hanem a lehetőségek határain belül — minden patópáloskodás levétközésével — végre csináljunk életrevaló és általános megelégedést keltő, valóban szociális munkáspolitikát. —ly.

Egyházi kögyűlés

Az Endrődi rk. egyházközségi képviselőtestület szeptember 15-én rendkívüli közgyűlést tartott, melyen betöltötte a megüresedett tanítói állásokat. A határozatképesség megállapítása után Csernus Mihály apátplebános, elnök kijelölte a jegyzőkönyv hitelesítőket, majd ismertette XII. Pius Pápa Öszentsége augusztus végén megjelent bulláját, mely újra egyesítette Szent László ősi egyházmegyéjének Trianonban kettészelt csonkjait. A képviselőtestület örömteljes éljenzéssel fogadta a Szent-szék bölcs intézkedését, de annál fájóbb és keserűbb érzéssel kíséerte azon elnöki bejelentést, hogy dr. Lindenberger János debreceni apostoli kormányzó október 1-től kezdődően nem gyakorolja tovább áldását, s az egész egyházmegyei részre hasznos főhatósági igazgatását. A képviselőtestület egyhangu határozattal megörökíteni kívánta jegyzőkönyvében a távozó egyházfő kiváló érdemeit. Endrőd kivételesen élvezte Lindenberger János apostoli kormány-

zó megértő rokonszenvét és hatós támogatását. Csak is ezek segítségével tudta keresztül vinni gazdag tanügyi és egyházi célkitűzéseit: az új templom-tetőzet, harangok beszerzése, négy tanyai kápolna iskola és ezenfelül 15 tanterem, 9 tanítói lakás polgári iskola, a tornaterem, a kondorostanyai toronyépítés és mintegy 35 kat. hold lelkeszi és tanítói föld megszerzését közel félmillió pengős érték-emelkedéssel. Endrőd egyházközségi képviselőtestülete hálatelt szívvel mond „Isten hozádot” az apostoli lelkű főpápnak és áldott emlékét késő unokáira hagyja megbecsülésül.

A távozó kormányzó lelkes éljenzés után — Orbók József titkár-gondnok ismertette a tanítóválasztás szabályos meghirdetését, a husz pályázó minősítési táblázatát és az egyházmegyei főhatóság hármass jelöléseit a megüresedett és választás után megüresedő tanítói állásokra. Kerületi esperestanfelügyelő megbízásából elnöklő apátplebános a szavazatszedő-bizottság tagjaiul Varju József világi alelnököt, Kalmár Imre községi bírót és Dinya Vilmos ipartestületi jegyzőt, képviselőtestületi tagokat kérte fel és minden állásra külön-külön elrendelte a titkos szavazást.

A szavazások eredményeként képviselőtestület az egyházközség régi tanítói közül átválasztással áthelyezte Fehérvári Ferenc rendes tanítót a tanítóföldi XXIX. sz. állásra Tóth József helyére, Paróczay Gergely öregkerti rendes tanítót Fehérvári helyére belterületi VI. sz. állásra, Kalmár Ákos nagylaposi rendes tanítót Paróczai helyére az öregkerti XX. sz. „Szent Imre-iskolához”, Szabó Viktor kondorostanyai „Pogány Frigyes-iskolai” tanítót Kalmár helyére a nagylaposi IV. sz. iskolához, Zempléni Margit öregszőlői tanítónőt a gyomavégi XXX. sz. új tanítónői állásra, Kovács Margit polyákhalmi tanítónőt a kocsorhegyi XV. sz. állásra, Kalmár László községsori tanítót az ugari XXV. sz. állásra.

Új tanterem választotta Andrassy Kornéliát a Pogány Frigyes iskolához, Kalmárné Schüssler Irént az öregszőlői XXIV. sz. iskolához, Bodnár Józsefet a décspáskumi XIII. és Bodnárné Szolomáyer Margitot a déspáskumi XXI. sz. iskolához, Király Erzsébetet a XII. polyákhalmi iskolához, Uhrin Margitot a XI. sz. öregszőlői iskolához, Timár Mária Magdolnát a községsori XIV. sz. iskolához.

Képviselőtestület Uhrin Erzsébet endrődi állás nélküli tanítónő részére állandó helyettesi megbízatást kért az egyházmegyei főhatóságtól. Tudomásulvette Terebessy Károly kántor lemondását, aki Beregszászra nyert megválasztást és Horváth János polgári iskolai tanár lemondását, akit Cinkotára helyezett a Vallás- és Közoktatásügyi Miniszterium. Végül méltányosan emelte az iskolatakarítók és kisebb fizetésű egyházi alkalmazottak fizetését.

lenlegi nemes nagyságát nagyrészt annak is köszönheti, hogy bele tudott olvadni és mélyedni abba a nagy, két fényes, szellemi nagyságba, amely a latinság és a germanizmus.

A tengelyhatalmak tehát visszatértek arra a területre, amelyen

egyszer már működtek, a szellem és fegyverek hatalmára: váll váll mellett, és ez teljes bizonyágot nyújt: az új munka kulturának és az igazságnak a győzelmére.

C. I. C.

E cikket az olasz egyetemi fascista hivatalos lapjából hoztuk.

A Kormányzó elismerő távirata a szovjet fronton harcoló gyorshadtestünk parancsnokához

A Kormányzó Ur Öfömméltósága a gyorshadtest parancsnokához a következő táviratot intézte:

Méltóságos és nemzeti vitéz löfődálnoki Miklós Béla urnak,

m. kir. vezérőrnagy, a gyorshadtest parancsnoka,

Egy negyedév telt el, amióta a gyorshadtest és a Kárpát-csoporthatárunkat, hogy nagy szövetségesünk oldalán évszázados, legszebb hagyományainkhoz híven kivegye részét abból a harcából, amelynek célja, hogy megvédje Hazánkat és vele az európai rendet és kulturát a kelet felől fenyegető barbarizmussal szemben.

E három hónap alatt minden magyar itthon féltő gonddal és meleg szeretettel követte a hadbanálló csapatok küzdelmeit és azon fáradoztunk, hogy sorsukat

— az óriási távolságok folytán előállott minden nehézség dacára — minél jobban biztosítsuk. Egyben mindent elkövetünk, hogy a kinnlévők itthonmaradt családjait megóvjuk a nélkülözéstől.

Örömmel és büszkeséggel állapítom meg, hogy harcos fiaink a rendkívüli nehéz viszonyok dacára mindig a régi magyar katonai hírnévhez és dicsőséghez méltóan állottak meg helyüket, sőt az egész világ által elismerten új babérokat szereztek ép azokon a vidékeken, amelyeken egykor őseink ontották vitézi vérüket, amikor utban voltak a Haza felé.

Legmelegebb köszönetemet és dicséretemet fejezem ki ezért a harcban állt csapatok minden tagjának és megbízom, hogy ezeket bajtársi üdvözléssel együtt összes alárendeltjeinek tudomására hozza. HORTHY, s. k.

Károlyi — Eckhardt.

„A gyenge lerokad a szenvedés sulya alatt, az erős felemelkedik, mint vihar után a buzakalász.“ A törhetetlen nemzeti erőnek és élniakarásnak hősiesség megnyilatkozását évszázadokra hirdeti az a rendkívüli erőfeszítés és lendület, amelyet a magyarság trianoni bukása után csonkaságában is mutatott a nagyvilágnak.

Az anyagi és erkölcsi javaiból kifosztott nemzet lázas munkához fogott, hogy Szent István örökségének megtépzott hányadát megtartsa, az elveszett ősi országtesteket visszazerezze, a forradalomtól feldult társadalmi életbe békét vigyen, ahol elégedetlenség mutatkozott, ott nyugalmat biztosítson, ahol a nemzet testén sebet látott, gyógyítsa, ahol igazságtalanság bántotta a kedélyeket, ott igazságot tegyen, ahol hiányzott a testvéri és fajszeretet, ott Krisztus szeretetével áthidalja a társadalmi és osztály-szakadékokat.

Gyarló emberek lévén tökéletes eredményt nem, de türelemmel és el-

viselhető bel- és külpolitikai helyzetet teremtettünk.

És most mégis megdöbbenéssel halljuk, hogy a magyar keresztény építő-politikának egyik magasán kiemelkedő alakja — félrelépett és nem tudni hogyan: a haza sorsa fölötti tépelődés elmezavaró óráiban vagy túlfűtött becsvágy örvényében sárt dobott arra a keresztény nemzeti irányzatra és kormányzati működésre, amelynek valamikor egyik megindítója és támogatója ő is volt és amely a benső rend és megélhetés biztosításán kívül megkészezte — területe és lakossága millióinak visszazerezésével — az ország birtokállományát, tekintélyét és önmagabizását.

Eckhardt Tibor szégyent hozott hazájára, gyalázatot nevére és multjára. Károlyi és társai korlátoltságukban léprementek és pusztulásba döntötték ezeréves szép országunkat. Eckhardt bűnösebb, mert tanuja volt e szerencsétlen politikai vállalkozásnak. Láthatta

azt is, hogy sem az angol, sem az amerikai egyesült államok kormányzata egyetlen négyzet decimétert nem juttatott vissza igazságtalanul megcsontított hazánknak. És ha mindezekből nem vont le tanulságot, csak igazolja azt a régi mondást, hogy: „nem minden eszes ember okos is“ és hogy sajnálhatjuk azt a derék magyar pártot, de a magyar közéletet is, amelyben ilyen ember vezérszerepet tölthetett be.

Az idővel, viszonyokkal és lehetőségekkel mindig számít a józan politikus. Európa mai válságos, rendkívüli helyzetében bölcsőbb és előrelátóbb, nemzetünkre szerencsésebb irányt nem követhetett kormány, mint azt Darányi, Imrédy, Teleky és Bárdossy tettek. A történelem hálája és tárgyilagossága elismerése jutalmazza majd e világosfejű vezetőket. Mi pedig nem tehetünk mást, mint nyugodt bizakodással, egységes támogatással állunk nemzetünk irányítói mellé, akik eddig is meg tudták menteni hazánkat, népünket a pusztulás és rombolás elképzelhetetlen borzalmaitól és lesz erejük — a magyar népmiliónok öntudatos viselkedésének tudatában — a nemzet épségét és függetlenségét is átmenteni a várt boldog magyar jövő felé.

Egység, szorgos munka, önfegyelmelés, a köz áldozatos szolgálata fenn is, alul is előfeltétele e mindnyájunktól remélt és kívánt szent célnak!

Megsemmisítették a bekerített szovjetcsapatokat

A német véderőjelentés hírül adta az Azovi-tengertől északra folyó csata végét. Ezzel a keleti arcvonal egyik nagy hadművelete lezárult és ez a befejezés ismételtén döntő jelentőségű tény.

Ugyancsak befejeződött a Vjazmánát és a Brianszknál körülvárt szovjetseregek megsemmisítése is.

A szovjetcsapatok összesen több mint félmillió foglyot, 840 harcikocsit és 4000 löveget vesztek ebben a nagy bekerítő csatában.

A keleti arcvonalon fogságba esettek hatalmas, állandóan növekvő száma a német sajtó szerint a bolsevista védelmi rendszer összeomlásának legbiztosabb jele.

„Ilyen óriási veszteségeket egyetlen hadsereg sem bír ki, még hogyha a Szovjetuniónak egykor kimeríthetetlennek tartott emberkészleteire támaszkodik is, mert a több mint hárommillió fogolyhoz hozzás kell még számítani az elesetteket és a sebesülteket is, akiknek száma jelenleg még megközelítőleg sem állapítható meg és akiknek a számára a hadjárat első heteiben még a foglyok számánál is nagyobb volt.“

HIREK

Dr. Czapik Gyula veszprémi megyéspüspököt a budapesti katolikus nagygyűlésre történt felutazása alkalmával autószerencsétlenség érte. A katolikus társadalom nagy megdöbbenéssel és őszinte részvétellel hallotta a kiváló főpap balesetét. Most örömmel halljuk, hogy a főpásztor egészségi állapota kielégítően javul és csigolyatörése okozta fájdalmai is enyhülnek. Az endrödi hívek, kik élénken emékeznak Czapik püspök urnak az itteni Népházban elmondott hatalmas és lenyűgöző beszédére, buzgón imádkoznak a főpásztor teljes felgyógyulásáért.

Dr. Beresztóczy Miklós miniszteri tanácsost, pápai kamarást — Magyarország Kormányzója — értékes munkásságáért — a Magyar Érdemrend Tiszti Keresztjével tüntette ki. Melegen gratulálunk.

Eckhardt Tibort törölték a titkos tanácsosok jegyzékéből és megfosztották magyar állampolgárságától.

Az Árkormánybiztos az aprómagvak bércséplesi százalékának emelését nem engedélyezte.

Hogyan látja a német tiszt a harcoló honvédet? Willi Kurt német százados rövid szabadsága alatt a Deutsche Auslands Club helyiségében elmondotta, hogy a magyar gyalogság olyan lendülettel harcol, ami párját ritkítja. A magyar csapatok mellett harcoló németek különösen a magyar gyalogosok rohamait csodálták meg. A német rohamosztások rohamait hang nélkül, némán szokták végrehajtani s éppen ezért élénk figyelemmel és tetszéssel kísérték mindig a magyarok rohamait kísérő hatalmas „hajrá“ kiáltásokat. A német százados elbeszélése szerint a harsány hajrá ordítással rohanó magyar bakák rohama a legrettenetesebb hatást váltotta ki mindig a szovjet katonákból. Azok a szovjet katonák, akik a legnagyobb ágyutüzben és a leghevesebb gépfegyver golyózapóiban is kétségbeesett kitartással állottak helyükön, a magyar bakák rohamait meg sem kísérelték feltartani, hanem ijedten, halálra vált arccal futottak szerte szét a roham elől.

Terményértékesítési Érdekképviseleti Tájékoztató szolgálat a Mezőgazdasági Kamaránál. A Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara felhívja az érdekelt gazdaközönség figyelmét arra, hogy ugynevezett Terményértékesítési Érdekképviseleti Tájékoztató Szolgálatot szervezett, amelynek célja, hogy a gazdaközönségnek a terményértékesítéssel kapcsolatos kérdésekben felvilágosítást nyújtson, az esetleges panaszokat kivizsgálja és orvoslás céljából illetékes helyre eljuttassa. Ezt a Szolgálatot Békésvármegyében a Kamara Békésvármegyei Kirendeltsége, Békéscsaba, Irányi ut 2. sz. látja el.

KATOLIKUS AKCIÓ

Egy lelkiismeretlen milliomos vége.

Londonban meghalt I. Bruce Ismay többszörös milliomos.

I. Bruce Ismay volt egyik oka a Titanic hajó ismeretes katasztrófájának.

Bruce Ismay elnökgazdátja volt annak a hajóstársaságnak, melyeknek a Titanic hajó tulajdonosa volt. Azon a szerencsétlen úton azt akarta, hogy a hajó a gyorsaság rekordját érje el. Annak a hajónak ugyanis, amelyik Európa és Amerika között a leg-rövidebb idő alatt teszi meg az utat, kitüntetésül kemény fehér alapon kékre festett szalagot szabad viselnie. A hajóstársaság elnöke erre a dicsőségre vágyott és parancsot adott a Titanic kapitányának, hogy a lehető legnagyobb sebességgel haladjon. Smith kapitány nem volt erre hajlandó, mert a tengeren jég-hegyek úszkáltak és az idő ködös volt. Bruce Ismay azonban nem engedett:

— Gázoljon át a jéghegyeken! Azért fizetjük. Ha az ég és föld összeszakad is, a kék szalagnak mienknek kell lennie — szólta reá a kapitányra.

Smith kapitány figyelmeztette, hogy lelkiismeretlenség annyi ember életét kockára tenni.

Emberek itt nem számítanak! — hangzott Bruce Ismay válasza. A kapitány erre kényszerűségből kiadta a parancsot a sebesség fokozására és néhány perc múlva bekövetkezett a katasztrófa.

A menekülésnél Bruce galádul viselkedett. Smith kapitány kiadta a parancsot, hogy először a nőket kell elhelyezni a mentőcsónokokba, utoljára a tisztek és legutoljára a kapitány hagyhatja el a hajót. Brucenak mint a hajó tulajdonosa képviselőjének legalább is a tisztekkel kellett volna maradnia.

Bruce megkérte az egyik tisztet, hogy szerezzen neki egy női bundát, mert egy nőismerősének nincs meleg ruhája és a mentőcsónokban megfázik. Ezer fontot (17.000 pengő) ígért érte. A tiszt teljesítette a kérést.

A hajóról csupán 26 csónakot tudtak megmenteni, mert hamarabb elsüllyedt, mielőtt a többi leereszthették volna.

Közben odaérkezett a Carpatia óceánjáró és megkezdte a mentést. A legelső mentőcsónak menekültjeit — csupa nőt — fedélzetére vette és ekkor kiderült, hogy az egyik közülük: férfi. Finom női bunda volt rajta, a

fejét pedig egy női sállal kötötte be. Fölismerték: Bruce Ismay volt. A megmenekültek, akiknek rokonai nem fértek már el a mentőcsónakon, agyon akarták verni. Alig tudta a Carpatia személyzete megmenteni.

A törvényszék két évi börtönrre ítélte Brucet, a hajóstársaság pedig megfosztotta elnöki állásától. Sajnos, millióit nem vehették el tőle.

Az endrődi róm. kat. egyházközség A. C. beszámolója az 1940-41. évről.

Hitbuzgalmi szakosztály:

Az országos központ a célt így fogalmazta meg: „Szenteljük meg a vasárnapot.”

E cél megvalósítására elsősorban három napos lelkigyakorlatot tartottunk P. Ugrin Sándor S. J. vezetésével március 9-10-11.

Ugyancsak a leányok részére tartottunk három napos lelkigyakorlatot Gyümölcstő Boldogasszonyig, mintegy 1500 résztvevővel.

Nagybőjtben és adventben minden szombat este az irányadó csoportnak szeminárium előadásokat tartottunk.

Németországba és a summás munkákra induló munkások indulás előtt közös szent gyónást és szent áldozáson vettek részt. Egyszerre kb. 300.

Péter és Pálkor, az aratási munkák megkezdése előtt ünnepélyes Veni Sanctet tartottunk.

Egyházmegyénk Patrónusának ünnepén bucsuzarandókat vezetünk Nagyváradra különvonaton.

A környék plébániáira a bucsunapján körmenetben mentek a hívek, így Gyomára az Apátplébános vezetésével kb. 700-an.

Az első áldozást ünnepélyes keretek közt tartottuk meg.

Az egyesületi életünkről a következőkben számolhaink be:

a) Az Oltárogyelet mintegy 260 taggal hűségesen tartja imádási óráját és gondozza a templomot és annak felszerelését.

b) Az Eucharisztikus Férfi Liga mintegy 70 taggal havonként tartja gyűlését.

c) A Jézus Szive Szövetség Női csoportja kb. 200 taggal működik.

d) Szent Ferenc III. rendje 60 tagja rég nem gyónt betegeinket készíti elő a szentségek felvételére.

e) Klosz, Kalász és D. L. Leány-

Ettől kezdve pokol volt élet. Mindenhonnan kidobták. Ha egy vendéglőben megjelent, a közönség távozott. Egy törvényszéki tárgyaláson valami ügyben tanuskodnia kellett volna, de a bíró nem bocsátotta esküre, mert mint lelkiismeretlen férfinak esküjében nem lehet bízni.

Még holttestét is megvetették. Rokonai nem engedték meg, hogy a családi sírboltba temessék. Koporsójánál, csak a lelkész, szolgálja és a sírásó jelent meg.

egyesületeink hetenkint gyűléseznek,

f) A fiú ifjúságnak pedig Cserkész csapat és Kalot ad irányítást az öntudatos katolikus életre.

A központi temetőben kápolna fülkét állítottunk művészi Fájdalmas Anya szoborral.

A szarvasvégi és központi temetőbe lelekharangot vettünk.

Két templomi zászlót megújítottunk.

A kulturális és sajtó szakosztály beszámolója:

Az országos cél: „Teremtünk katolikus műveltséget.”

E cél érdekében tartottunk 14 helyen kb. 100 előadást az iskolán kívüli népművelés keretében azokról a témákról, melyeket az országos A. C. központ az Anyaszöntegyházról kítűzött.

Azonkívül a nem iskolaköteles levettek két csoportjában hetenkint tartottunk vallás erkölcsi oktatást.

A leány egyesületekben szép eredménnyel megrendeztük a katekizmus-versenyt és résztvettünk az orosházi leánynapon.

A különböző legényegyesületek 11, a leányegyesületek 4, a Szivgárda és Szivtestőrgárda 6 esetben tartottak hazafias, katolikus műkedvelő előadást.

Rendeztünk adventi és vetített-képes nagybőjti délutánokat.

Ünnepélyes keretek közt rendeztük meg az Anyáknapiját.

Külön helyiséget rendeztünk be a leányegyesületek számára.

A legényegylet eddigi helyiségét pedig 18 méteresre nagyobbitottuk meg.

A legény- és leányegyesületek könyvtárait kb. 70 kötettel gyarapítottuk.

A Hármas-Körös 500 példányban jelenik meg.

A Jézus Szive Hirnök 460 pél-

dányban jár.

A Sziv újság változó példány számban 200-ig.

Nemzeti Újság 20, Uj Nemzedék 120, Képes Krónika 15, Katolikus Misszió 9, Újélet regény 40 példányban jár átlagosan a plébánia területén.

Ezzel szemben kevés a baloldali sajtó termék.

Szociális szakosztály jelentése:

Anyáknapiján 9 anyát jutalmaztunk meg, kiknek 58 élő gyermekük van.

Ezen kívül azzal is segítjük a sok gyermekes családokat, hogy azok gyermekei, ha jó tanulók, a polgári iskolában előnyt és segítséget kapnak. Ugyancsak minden munkaalkalom és kereseti lehetőségnél ezeké az elsőség.

Az elsőáldozókat közös reggelivel vendégelte meg az Oltárogyelet.

Szent Antal szegényei közt 36 munkaképtelen, öreg családot támogatunk.

A közveg közös segélyezésben is kb. 4200 pengő körül kiosztásra.

Karácsonykor minden reászoruló iskolás gyermek kapott a lehetőséghez mérten ajándékcsomagot.

Gyűjtésből megépítettük a központi temetőben és a szarvasvégi temetőben a ravatalozót. Ugyancsak a központi temetőben egy kápolna fülkében művészi szép Fájdalmas Anya szobrot helyeztünk el.

Téli hónapokban az iskolás gyermekek ebédeltetési akció során jobb táplálékhoz jutottak.

16 család jutott megélhetéshez a káptalani föld parcellázásával.

Nemzetvédelem.

A kormány a földbirtokpolitikai törvénynek újabb igen fontos rendelkezéseit léptette életbe. Az annakidején nagy belpolitikai hullámokat verő földreformjavaslatnak eddig csak a házhelyszerzésre vonatkozó része lépett életbe, illetve csak erre nézve adta ki a kormány alapos előkészítés után a végrehajtási utasítást.

Az igazságosabb és helyesebb földbirtok megosztást az irányuló intézkedések azonban ezzel korántsem álltak meg s a kormány a háborús viszonyok ellenére is azon van, hogy a reformmunkát minél szélesebb körben amennyire csak a körülmények és a ma döntő jelentőségű termelési szempontok megengedik, folytassa.

Van benne igazság!

Egy vallásos, sokat imádkozó ember beszélgetett egyszer egy másikkal. aki bizony a vallásra nem sokat adott és éveken keresztül sem kulcsolta össze imára kezét.

— Hát te igazán sohasem szoktál imádkozni? — kérdezte a vallásos a vallástalant.

— Bizony nem szoktam. — felelte a másik. — Az imádság ugyanis olyan, hogy az ember az édesanyjától tanulja meg. Ha aztán attól nem tanulta meg, bajosan fogja az életben el-sajátítani.

Nincs teljesen igaza ennek a vallástalan embernek. Az ember okos és gondolkodó lény és néha a tévedések hosszú esztendeje

tán jut el arra az igazságra, amelyet nem is mert előbb. Nem ritka eset az életben, hogy vallástalan fiatalság után megtér valaki, megismeri az Istent és felemeli hozzá a lelkét.

De valami igazság mégis van a vallástalan ember állításában. Tapasztalati tény az is, hogy aki gyermekkorában az édesanyjától nem tanulja meg az imát, ritkán kapja meg azt a kegyelmet, hogy megtérjen, megismerje és szeresse az Istent. Ép ezért az első és alapkötelessége minden édesanyának, hogy összekulcsolja kisgyermek kezét és az első szavak között, amelyekre megtanítja őt, ott legyen a Miatyánk.

Első a boldogság

1932-ben Amerikában meghalt egy Minford nevezetű milliomos, aki négymillió dollárt hagyott hátra. Végrendeletében e vagyonának negyedét, pontosan egymillió dollárt Grace nevű leányára hagyta, aki már akkor 23 esztendeje a domonkosrendi apácák zárdájában volt nővér. A végrendeletnek azonban egy feltétele volt. Ezt az egymillió dollárt csak akkor vehette volna fel a milliomos lánya, ha elhagyta a zárdát és visszatér a világba családjához.

Grace nővérenek hivatalosan, tudtul adták a végrendelet feltételét és kérték, hogy nyilatkozzék, vajjon elfogadja-e ezt, kilép-e a zárdából, mert ellenkező esetben egy másik rokona kapja meg ezt az összeget. A nővér azonnal felelt:

— Nincs szükségem semmi gondolkodási időre. A millió dollárt nem fogadom el, mert én a zárdát el nem hagyom. Az emberi élet célja a boldogság és én boldognak érzem magamat a zárdában, mert azzal a tudással élek itt, hogy elnyerhetem az örök boldogságot. Ha pedig a boldogság és a pénz között kell választani, csak nem leszek olyan esztelen, hogy a pénzt választom, amelyről bizonytalan, hogy meg tudja-e hozni a boldogságot és feláldozzam a zárdai életet, amely már eddig is boldoggá tett.

Isten nem kívánja mindenkitől, hogy zárdába menjen. De azt

mindenkítől megköveteli, hogy az örök boldogságra törekedjen. Az egyik számára a családi élet, a világban való munka hozza meg a boldogságot, a másik számára az Istenért való önmegtágadás, lemondás, a szeretet gyakorlása. Az a fontos, hogy a boldogságot nemcsak a földön, hanem az örökkévalóságban is elérjed. Kinek melyik utat jelölte ki az Ur, az különböző. Ámde ahhoz az uthoz, amelyet az Ég jelölt ki számunkra, maradjunk hűvek.

Miért harcolunk Moszkva ellen?

Mikor Németország megindította nagy küzdelmét a holseviki Oroszország ellen és Magyarország az első között csatlakozott az új Európa kereszteshadjáratahoz, tulajdonképpen olyan döntést hozott a magyar kormány, amely szinte önmagától értetődően következett a magyarságtörténelméből. Az európai népek egyetemes történelme azt tanítja ugyanis, hogy valahányszor egy-egy eszmény érdekében fegyverbe szállották Európa népeit, a magyar nép mindig őszinte, szívveljövő lelkesedéssel csatlakozott a közös zászlóhoz. Elsők között vettünk részt a különböző kereszteshadjáratokban, évszázadokon át küzdöttünk a Keletről támadó barbár seregekkel.

Egyházi hírek

Endrődi bucsu. Szent Imre herceg Pátrónusa Endrőd község népének és védőszentje régi szép templomának. A község népe — ősi szokás szerint fényes ünnepelésben rója le tiszteletadóját — november 5-én, a Szent Királyfi emléknapiján. Teljes munkaszünetet tart és valamennyi család felkeresi ősi templomát, hogy ott segítséget és közbejárását kérje Védőszentjének — az áldást, békét és örömet osztó Krisztusnál. Különösen a legény-ifjúságnak nagy ünnepe a bucsu-napja, hisz a legdaliásabb, legnemesebb, leg-tökéletesebb eszményképét látja és ünnepli Szent Imre-herceg dicsőült alakjában. Mint más években, most is közös szentáldozásban járulnak legényeink, cserkészeink és leventéink az Ur oltárához és hálátelt szívvel mondanak köszönetet az isteni Mesternek, hogy nekünk adta útmutatóul, védőül az Árpádház e dicső hajtását: Szent Imrét.

November 4-én este 6 órakor egy óras szentségimádással kezdjük az ünnepséget. Másnap reggel 7 órakor legények gyóntatása és közös szent áldozás. Dél előtt 10 órakor ünnepélyes nagymise. Délután az ünnepi vacsernye után — cserkész — előadás lesz a polgári iskolában. Este fél 8 órakor a Katolikus Legényegylet új tagjainak felavatását végezzük a Népház mozitermében. A szomszéd egyházközségek buzgó híveit ezúton hívjuk meg bucsuünnepségünkre.

Krisztus Király ünnepén a KLOSZ helyi csoportja rendez ünnepélyes közművelődési előadást a Népház mozitermében.

November 1-én délután 3 órakor körmenetben vonulunk ki a szarvasvégi temetőbe. A központi és szarvasvégi temetőben is végzünk gyász-istentiszteletet elhunytjainkért. Visszajövet a hősök szobránál emlékezünk hős katonatestvéreinkről. November 3-án alalmaznát osztunk szegényeinknek. Az adakozásra szeretettel kérjük olvasóinkat.

Gyűlések. Az endrődi esperesi kerület papságát — évi őszi gyűlésének megtartására — Kondorosra hívta össze a kerület esperese: Fetzer József pápai kamarás. Ugyanazon napon párhuzamosan tartotta évi közgyűlését az esperesi kerület tanítói kara is. Délután a Katolikus Akció espereskerületi tanácsstagjai tartották évi megbeszéléseiket. A gyűlések tárgysorozatain a folyó egyházi és kulturális kérdések szerepeltek, különös tekintettel az elemi iskola VII. és VIII. osztályának megnyitásával kapcsolatos tanügyi vonatkozású problémákra. A Katolikus

„Csak magunkban a hiba, de egyszermind magunkban is a feltámadási erő!”
(SZÉCHÉNYI.)

Akció esperesi tanácsa Fetzer esperes előadásában — a jövő évi gazdag munkaprogramnak az egyházközségeket érintő hitbuzgalmi, kulturális és szociális-charitatív részleteit vitatta meg. Az egész napos tanácskozás után Fetzer József — a kerület papsága élén — köszöntötte meleg szívvel az egyházmegye neozorát: Bedák Mátyás szentszéki ülnök, plebánost, aki könnyezve köszönte meg paptársai őszinte együttérző szeretetét.

Hitbuzgalmi egyesületeink. Szent Ferenc III. rendje október 19-én délután 4 órakor, az Oltár-egyesület október 26-án d. u. 4 órakor, az Eucharisztikus Férfi-Liga november 4-én délután fél 4 órakor, az Eucharisztikus Férfi-Liga november 4-én délután fél 6 órakor, a Jézus Szent Szive Szövetség Női-csoportja november 2-án délután fél 4 órakor, a Leányegyesületek november 6-án délután fél 6 órakor, az ismétlős fiúk és tanoncok november 4-én délután 5 órakor végzik havi összejövetelüket és közös havi szentgyónásukat.

Külterületi szentmisék. Okt. 19-én a Szent Imre és Polyákhalmi iskolákban, október 26-án a nagylaposi és varjasi iskolákban, november 1-én az Öregkerti kápolnás iskolában, november 2-án a csejti iskolában, november 9-én a Szent Imre és polyákhalmi iskolákban, november 16-án a nagylaposi és varjasi iskolákban mutatunk be szentmiséket.

Az Oivasós-társulat tagjait kérjük, hogy a megújított templomi lobogójuk készíttési díjára szánt adományaikat Varju J. Imre vezetőhöz juttassák el.

A jegyesoktatás október 25-én és november 8-án délelőtt 10 órakor a plebániahivatalban történik.

Az állandó betegek és öreggyengélkedők havi szentgyónásukat belterületen november 3-án, külterületen november 4-én végezhetik. A betegek hozzátartozói a sekrestyében eszközölhetik a bejelentést.

A napokban megjelenik a Jézus Szive Naptár. Minden katolikus család tisztességére válik, ha ezt olvassa és gyermekei kezébe a sok tanulságot és lelki tökéletese-dést nyújtó művet adja.

„Mindenek előtt áll előttem: hűség a fajtámhoz!”
(SZÉCHÉNYI.)

Mi van az agrár-ollóval?

A Magyar Élet Pártja endrödi nagyválasztmánya október 5-én tartott értekezletén alapos vita tárgyává tette a termények és más közszükségleti cikkek árait.

A nagyválasztmány örömmel látja a m. kir. kormány azon intézkedését, hogy a termények, gabonaneműek és közszükségleti cikkek árszabályozásával az áru felhalmozást és árfelhajtást megnehezíti s annak közellátási szempontból rendkívül fontos, de többször jogtalan nyereszkeskedést előidéző kérdését állandóan szemmel tartja és a körülmények mérlegelésével a lehetőség korlátain belül rendezi.

A falusi termelő és munkásnép érdekében azonban figyelemreméltónak és orvoslandónak tartja, hogy amikor a buza 33 százalék, a tengeri 20-, a hizottsertés 30—35 százalékos áremelkedést mutat az 1940. évi szeptember 1-i árszínvonalhoz képest, ugyanakkor az alsó- és felsőruhanemű, a cipő és csizma ára 80—150 százalékot ugrott fel.

Az agrár-olló kedvezőtlen tágu-lása azon kérés előterjesztésére bátorítja a választmányt, hogy a vármegyei mélyen tisztelt Elnökség útján az Országos Pártot a kérdés sürgős megvizsgálására, az agrár-termékek és textilneműek között árarány kiegyensúlyozására kérje.

Ezzel kapcsolatban leszögezte a választmány azt a súlyos sérelmet, mely a csövestengeri árának alacsony megállapításával érte a gazda és munkás népet. A mezőgazdasági munkabérek, szerzők, üzemanyagok és az adó emelkedésével nincs arányban a második főtermény ára. Legalább is 16 pengő az a kiinduló ár, mely a gazda rendkívül megnövekedett gazdasági kiadásai arányos. Főispán ur Öméltósága útján alázattal kéri a választmány az Országos Párt nagytekintetű Elnökségét, hogy a Nagyméltóság Kormányánál a tengeri ár módosítását sürgősen kieszközölni méltóztassék.

A szovjet eddigi ember-vesztesége 9—10 millió

(Bud. Tud.) A német sajtó nagy címeikkel közli a véderőparanos-nokságnak azt a jelentését, hogy a krjanszki és vjazmai csatában ejtett foglyok száma 500.000-en felülemelkedett és ezzel a német fogságba esett bolsevisták száma messze túlhaladja a hárommilliót.

A Völkischer Beobachter megjegyzi, hogy ehhez hozzá kell számítani az elesettek nagy tömegét is, minthogy a hadi jelentések igen véres veszteségekről számoltak be, továbbá a Leningrádban

és Odesszában bezárt szovjet csapatokat. Ezek egybevetésével, ha számításba vesszük a szovjet hadvezetés számára már tekintetbe nem jövő sebesülteket is, akkor az ellenség összes vesztesége eddig megközelítőleg 9—10 millió ember.

Ez a tízmillió ember a bolsevista támadó hadsereg zömét teszi ki. Ennek a hadseregnek az lett volna a feladata, hogy Németországot és azon keresztül Európát lerohanja.

A szovjet vesztesége: 14.000 repülőgép, 18.000 tank és 22.000 ágyú

(NST) Az istanbuli lapok egyrésze hírt ad a szovjetarcvonal felbomlásáról s ezzel kapcsolatban foglalkozik azzal a kérdéssel, milyen segítséget nyújt Anglia szövetségesének és mennyire súlyos a szovjetvereség.

Az Aksam többek között a következőket írja:

— A szovjethadsereg eddig ke-reken 14.000 repülőgépet, 18.000 tankot és 22.000 löveget veszített. Amikor még e hadianyag birtokában volt, akkor sem volt képes feltartóztatni az ellenség előnyomulását. Ha a bolsevisták most még eredményesen akarnak ellen-

tállni, akkor több hadianyagot kell szerezniök Angliából és az Egyesült Államokból, mint amennyit elvesztettek. Az angol-szász államok hadüzemeinek azonban ez esetben két évig kizárólag a szovjet részére volna szabad termelniök. De még akkor is, ha már most rendelkezésre állna ez a hatalmas hadianyagmennyiség, a rendelkezésre álló közlekedési eszközökkel husz hónapig tartana, amíg elszállíthatnák rendeltetési helyére. A Szovjetuniónak nyújtott angol segély ép ezért csak jelképes jelentőségű.

A hűség jutalma.

Felemelő szép ünnepségnak volt tanuja Endröd község tanácssterme. Az előjáróság, képviselőtestület és községi alkalmazottak jelenlétében adta át Tóth János községi kertésznek dr. Sorbán Jenő járási főszolgabíró bajczai Beliczey Miklós főispán megbízásából a m. kir. Földművelésügyi Miniszter elismerő okiratát és 80 pengő pénz-jutalmát. Sorbán főbíró magasszárnyalású beszédben mutatott rá a munka szeretetére, kötelességszerű vállalására és hűséges teljesítésére. A mai időben — mondotta Sorbán főbíró — sokan menekülnek a rendszeres, állandó, alkotó munkától. Kevés fáradsággal nagy keresethez szeretnek jutni az emberek. A liberális világnézet „könnyűélése” és kapzsi felfogása érvényesül sok helyütt, szellemi és fizikai munkások se-regében egyformán. Pedig ebben a szörnyű világégésben — az itthoniak alkotó, serény, minden erőt kimerítő munkásságának kell pótolni a szörnyű pusztítás felmérhetetlen értékeit.

Örömmel köszönti a jubiláns Tóth Jánost, aki 38 éves községi szolgálata alatt soha nem csökkenő energiával, tetőtől-talpig becsületes megbízhatóságával példaként áll a község minden alkalmazottja és polgára előtt.

A jelenlévők élénk helyesléssel kísérték a főbíró valóigaz fejtegetéseit és lelkesen üdvözölték a kitüntetett községi kertészt, aki meghatva mondott köszönetet a nemvárt kitüntetésért. Mi is me-lég szeretettel köszöntjük János bácsit, a katolikus Népszövetség többmint 30 éves csoportvezetőjét, s az eucharisztikus férfi-liga buzgó, érdemes tagját. A jó Isten még nagyon sokáig áldja meg erővel-egészséggel!

A tanítás ideje.

Október 1-étől reggel fél 9, november 16-ától pedig 9 órakor kezdődik az elemi iskolákban a tanítás.

Mint ismeretes, a vallás- és közoktatásügyi Miniszter a rendkívüli időszámításra tekintettel úgy rendelkezett, hogy amennyiben a helyi körülmények indokolják, a kir. tanfelügyelők megengedhetik a tanítási idő napi kezdetének a szabályoktól eltérő módon való megállapítását.

A több helyről elhangzott ké-relemnek engedve, a miniszteri rendeletben kapott felhatalmazás alapján Dr. Somodi József kir. tanfelügyelő most körlevelet intézett az iskolák helyi hatóságaihoz s abban úgy rendelkezett, hogy október hó 1-étől kezdődően november 15-éig bezárólag reggel fél 9, november 16-ától kezdődően pedig 9 órakor kezdődik jel-

leg különbség nélkül a vármegye minden elemi és mezőgazdasági népiskolájában a tanítás. Majd 1942. február 16-ától ismét reggel fél 9, április 1-étől kezdve pedig 8 órakor fog kezdődni a tanítás.

Csökmön,

a nagyváradi káptalan telepítésre felajánlott földjén hatalmas iramban indult meg a szántás-vetés. Dr. Nagy János miniszteri telepítési felügyelő négy traktorral végezteti a munkálatokat. Körülbelül négyszáz katasztrális holdat felszántva bevetve adnak át méltányos térítés mellett a telepeseknek, de ha az idő engedi, az őszi mély szántást is elvégzik a traktorok. A telepések tehát tavasszal kitűnően megmunkált kész földet kapnak tulajdonul. A föld hivatalos átadása pár hét múlva megtörténik. A jelentkezők tehát sürgősen fizessék és küldjék be a vételár előleget. Az elmúlt héten miniszterközi bizottság tárgyalta a helyszínen. Kijelölték a templom és iskola-helyet az új telepes község részére. A katasztrális holdankint átlagban 450 pengős vételár mellett csaknem aján-dékba kapják telepeseink a rend-be hozott szép birtokot. Hálásak lehetnek érte a Káptalan népszerető tagjainak és a Földművelés-ügyi Miniszterium Telepítési-Osztálya megértő vezetőségének. November 1-ig minden jelentkező köteles befizetni a „foglalót”. Ne mulassza el senki!

Tulalacsonynak tartják a csö-vestengeri árat az alföldi gazdák. Az endrödi MÉP szervezet nagyválasztmányi gyűlésén rámutatott arra, hogy a tavaszi árvíz, s a nyári két hónapos szárazság miatt katasztrális holdankint átlagban 5—6 mázsa csöves tengeri termett a község határán. Kondorostanyán ugyan 10—15 mázsa termés is elértek, de a határszélen 3—5 mázsa volt a termés. Tizenhárom pengő negyven filléres ár mellett ez 2—3 mázsa búzatermésnek felel meg. Mivel pedig a buza termés is nagyon gyenge volt, az adót és a téli ruházat költségeit a tengeri árából akarták fedezni a kisgazdák. Az alacsony ár mellett két hold termés sem elég egy pár csizma vételére. Legalább 16 pengős kezdő árat vártak gazdáink. A MÉP szervezet feliratban kérte a rendelet sürgős módosítását.

A minőségi buza feltételeit oly szigorú követelményekhez kö-ti a nyári gabona rendelet, hogy 83—84 kilós hektóliter súlyu búzában is talált hibát az átvevő központi szerv. A Futura bizomá-nyosai — küldöttség útján — kér-ték az új Közellátási Miniszter

urat, hogy a minőségi buza fel-tételeit enyhítse, s csak a 80 ki-lón felüli hektóliter sulyhoz és legfeljebb két százalékos idegen maghoz rögzítse. A gazdák ki-vánságát a küldöttség élén Cser-nus Mihály apátplebános ismer-tette. A Közellátási Miniszter nagy figyelemmel hallgatta a kérelmet, megígérte, hogy fontolóra veszi azt és mielőbb intézkedik a baj orvoslásán.

Endrődi

népmozgalmi adatok szeptember hóról.

Született: Fülöp Sándor és Szujó Ilona fia Sándor István, Bula Imre és Uhrin Erzsébet leánya Etelka Erzsébet, Csontos Ferenc és Gyuricza Eszter fia Ferenc, Bükva Lajos és Dinya Irma fia Imre, Dékány István és Frolyó Cecília leánya Ildikó, Katona Lajos és Balogh Mária fia Mihály, Szekeres Sándor és Pintér Borbála fia Ernő Géza, Tóth János és Szurovecz Jolánka fia János Katona Lajos és Rác Mária fia Lajos, Uhrin Elek és Vaszkó Mária leánya Magdolna Piroska, Galambos Sándor és Katona Ilona fia Béla Mihály, Hegedüs József és Fülöp Etelka fia Zoltán Mihály, Kondasz János és Pintér Mária Magdolna fia János László Imre, Rentsek Gergely és Csik Etelka leánya Piroska Monika.

Jegyet váltottak: Varju Miklós fm. és Uhrin Ilona, Bela Imre cipész és Szakálos Jolán, Gyuricza István asztalos és Knapcsék Margit, Timár Vince fm. és Timár Eszter, Salamon Péter fm. és Varga Katalin, Giricz Vince asztalos-segéd és Tóth Mária.

Szentségi házasságot kötöttek: Dinya Elek gépész és Szmolá Irén, Timár Mátyás férfiszbó és Almási Mária, Hanyec Vince Kovács és Bula Etelka, Pintér Antal fm. és Farkas Margit, Sóczó Sándor fm. és Klímó Etelka, Bula István kordés és Timár Margit, Uhrin Imre fm. és Kulik Etelka, Varga Antal fm. és Sztancsik Eszter, Hunya Miklós Hangya-üzletvezető és Pázmándi Olga, Farkasinszki Vendel napsz. és Szujó Margit, Véger Lajos fm. és Katona Margit, Kovács József lakatos és Szakálos Irén.

Meghaltak: Balázs Terézia 58 éves vesegümőkórban, Pálincás Imre 79 éves agykori gyengeségben, Árvai Pál 53 éves tüdőgümőkórban, Hegedüs Mária 74 éves véres agygyutában, Ráfael József 45 éves veselobban, Hanyec Lajos 65 éves szervszívbetegben, Óvári Timár Mátyás 78 éves agyvérzésben, Debreceni Jolánka 2 éves agzhártyagyulladásban, Timár Anna 65 éves véres agygyutában.

Az Országos Vöröskereszt Kórházak részére gyűjtő endrődiek névsora a gyűjtés eredményének feltüntetésével.

Zempléni Margit 49.50, Orbók Erzsébet 12.50, Orbók Sarolta 23.50, Kovács Margit 9.28, Hunya Lajosné 15.50, Dr. Borsi Vincéné 31.—, Tóth Józsefné 27.50, Pádár Miklósné 17.—, Uhrin Margit 28.30, Uhrin Erzsébet 21.70, Hattyufi Erzsébet 30.70, Gábrriel Irma 26.80, Simon Gizella 8.70, Kisgazdakör gyűjtése 26.—, Talán Anna 12.30, Kurilla Erzsébet 9.30, Timár Irén 4.30, Hegedüs Margit 9.52, Debreceni Mária 2.50, Kovács Ferencné 12.60, Timár Menyhértné 2.—, Kovács Magdolna 4.72, Puskás Julia 7.10, Dr. Tóth Istvánné 13.20, Dr. Timár Sándorné 5.20, Kovács Gizella 6.38, Kovács Mátyásné 7.76, Dr. Tóth Liborné 1.—, Domokos Margit 45.50, Szabó Elek 33.—, Bányai Ernő 23.90, Kalmár Ákos 36.13, Király Erzsébet 21.70, Dr. Hunya Sándor 39.—, Kalmár László 14.—, Dr. Nyitrai Joákhimné 21.50, Hanyec Ernőné 22.10, Fülöp János 8.80, Bence Józsefné 7.072, Dinya István 43.—, Hanyec Ernő 4.40, Hunya Irma 34.70, Horgos Piroska 56.40, Lesnyicki István 56.—, Lesnyicki Józsefné 51.09, Uhrin Vendelné 2.50, Parócai Gergelyné 5.08, Parócai Gergely 40.30, Harsányi Lászlóné 30.—, Timár Magda 13.—, Kiss Sándor 24.— pengő, összesen: 1123.67 pengő.

Isten áldása jutalmazza az áldozatos fáradságot szívesen vállaló gyűjtőket és sebesült hős honvédeink szenvedéseinek enyhítésére örömmel adakozó magyar testvéreinket.

Hogyan termelhetünk gyorsabban több zsirt?

Az általános népies tenyésztés elavult és rendkívül drága hizlalási módszernek megváltoztatására, korszerűsítésére, továbbá azért, hogy a takarmány jobb kihasználásával a zsirtelés fokozódjék az országban a földművelésügyi miniszterium

„jövödelmező sertésenyésztés és az exporthizlalás“

címmel szakkönyvet adott ki. Az export hizlalás lényege az, hogy a süldőket már fiatalabb korban, a szokásosnál, 8-10 hónapnál korábban, hizlába lehet állítani, ha azokat megfelelően takarmányozzuk. A fiatal sertések a takarmányt jobban értékesítik és levágva, jobb minőségű húst és több zsirt adnak. Egyik legkitűnőbb gyakorlati sertéshizlaló szakemberünk írta a könyvet, amely minden sertéshizlalással foglalkozó részére még abban az esetben is, ha csak egy vagy két sertést hizlal saját háztartása szükségleteire, a Mezőgazdasági Kamara Békéscsaba Kirendeltségénél (Irányi u. 2. sz.) rendelkezésére áll 10 filléres árban.

Szerkesztői üzenetek.

Többeknek. Szent Mihály-napján a messze idegenben dolgozó munkások és munkásleányok is sokan felkeresték üdvözlő sorraikkal lelkipásztorukat és kérték, hogy hozzátartozóikat is értesítse hogylétükről. Rákóskeresztur vidékéről Hornok Lajos és munkáscsapata, Németországból özv. Árvai Jánosné, Nehéz Mihályné, Nehéz Mihály, Parócai Ilona, Deákfalvi Margit, Kovács Etelka, Fekécs Mária, Ungi Mariska, Buza Anna. Dunapenteléről a kendergyárból Gyuricza Regina, Farkasinszki Eszter, és Margit, Csuvar Jolánta. Nevezettek jóegészségben élnek és szeretettel üdvözlők az otthoniakat. Mi is szeretettel várjuk haza derék fiainkat és leányainkat. Isten segítse őket!

Érdeklődök. Eckhardt Tibor a folyó év tavaszán utazott ki másodízben Amerikába. Ez még nem volna elitélendő. Ha az volt a célja, hogy Benesék aknamunkáját országunk és fajtánk védelmében ellensúlyozza, nagy érdemeket szerezhetett volna. Érthetetlen és eléggé el nem ítéhető büne az, hogy a lapokban közölt nyilatkozatában alaptalanul megvádolta az ország kormányzatát és a belső béke és összetartás kívánatos egységét próbálta vszélyeztetni. Egyszer már kiűtötték a fegyvert a hős magyar honvéd kezéből Károlyi és vörös cinkosai, még egyszer megismételni a felfordulást és országvesztést, hazaárulás és örült elvetemültség volna.

Vésztői olvasó. Igaza van: a rendkívüli idők különleges viszonyai azt követelik, hogy mindenkit arra a munkahelyre állítsanak, ahová tehetsége, képességei, munkakedve és energiája alkalmassá teszik. Azt a kívánságát nem írjuk alá, hogy a felsőházi tagság jelöltje „bemutakozó látogatás címén“ végigházzalja a vármege minden községét és bizottsági tagját. Ilyen még nem fordult elő. Aki megteszi, vagy azért csinálja, mert nagyon ragaszkodik hozzá, vagy mert ismeretlenek közéleti érdemei és így szüksége van a bemutatkozásra.

Gazdák. Panaszuk jogos. 4-8 mázsás átlagtermés mellett valóban alacsony a 13 pengő 40 filléres tengeri ár. Az endrődi MÉP választmány vármegeyénk főispánjához memorandumban fordult a rendelet kívánatos módosításának sürgetéséért. Furcsa volna, hogy a bankok sertéshizlalól potom áron jussanak a tengerihez és aránytalanul nagyobb jövödelmet szerezzenek maguknak, mint a termelők.

Olvassa a Magyar Katona-ujságot s büszke lesz arra, hogy magyar! Megrendelhető Budapest, Revicky u. 4/b.

Magyar és szent

Szent Imre herceg ünnepén minden magyar szem tekintetét szeretném reá szegezni, de főleg az ifjúságát. Sokan e hazában tévelygők tervszerűen vezetik el tőle a felnövekvő nemzedéket és meddőségnek tüntetik fel éltét, a gazdagabb magyar életet, termékenységben a legértékesebbet.

Ki vagy Te Szent Imre Keresztény magyar katona-hős, ki karddal kezdedben élted vitted a haza védelmére a nyugati végeken. Te a keresztény magyar honvédség szent példaképe, a hadseregünk előtt ebben a vonatkozásban is ismeretlen maradtál.

Ki vagy Te! Korod szokásos lovagi tornáin, a mai nyelven mondván a sporban, ügyes és bátor daliás lovas, ki a korunk előtt ismeretlen egyensúlyban tartottad a test és a lélek kiművelését. Ezen a téren sem ismer a mai ifjúság.

Ki vagy Te? Ezeknél is több: hős a szó legmagasabb értelmében. Ez a kitüntető cím győzelmeid során illet meg Téged, melyeket megalkuvás nélkül vívtál ki önmagad fölött. Jutalmukként elnyerted a legkedvesebb jellemvonást: a szűztisztaság liliumát.

Akik e jegyen legalább névből ismernek Téged, gondolnak-e rá, hogy élted minden szépsége, bája ebből fakad.

Szellemnagyságod elmeéle, tekinteted sugárzó varázsa, kedveséged Isten és ember előtt, akaratod vasereje, mind-mind ebből táplálkozott és ebben leli magyarázatát. Istenfélő lelked hatalma, a Szentséges Szűz tisztelete és példaképed. Szent György katona-hős követése oly jegyek szűzi életedben, melyek legnagyobb magyarjaink lelkét ihlették kora ifjúságuktól fogva, évszázadokon át. Ennek az eszményi vezérségnek köszönhetjük, hogy megszentelt volt az ifjúságuk és történelmi magyar nagysággá érett meg férfikoruk.

A magyar mult vezéralakjai, kik nemcsak a megtévedett földiek előtt, hanem Isten szemében is, az Örökkévalóságban is nagyok maradtak: Hunyadi Jánosok, Zrínyi Miklósok, Esterházy Miklósok, Rákóczi Ferencek, Koháry Istvánok és a többiek a Te szentséges termékenységed lelki fia i. Mennyien vannak az Anonymusok, a magyar ifjúság mindenkor legszebb virágai, példád követésével a Hazára Isten oltalmát és áldását biztosítók, nélküled köznap i lelkek sodrában tüntek volna el. — Ünnepeünk és követünk, mert magyar vagy és szent!

Felelős kiadó:
CSERNUS MIHÁLY
Nyomatott
NÁDUDVARY MIHÁLY
nyomdájában. Gyomán.